

FLORON

Monitoring planten in het UNESCO

Maasheggengebied 2022-2025

Stef van Walsum

Titel: Monitoring planten UNESCO Maasheggen
Rapport nr.: 2025.209
Datum uitgave: 20-1-2026

Foto omslag: Rapunzelklokje, Stef van Walsum
Auteurs:

Productie: **FLORON**
Bezoekadres: Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen

info@floron.nl
www.floron.nl

Opdrachtgever: Staatsbosbeheer
Contactpersoon opdrachtgever: Kitty Westgeest

Dit rapport kan geciteerd worden als:

S. van Walsum, 2025. Monitoring planten in UNESCO Maasheggengebied in 2022-2025. FLORON-rapport 2025.209. FLORON, Nijmegen.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	METHODE	5
2.1	VRIJWILLIGERSPARTICIPATIE	7
3	RESULTATEN	8
4	DANKWOORD	9
	BIJLAGE 1 – VEGETATIETABEL	10

1 Inleiding

Langs de oevers van de Maas in oostelijk Noord-Brabant ligt het Maasheggengebied; een uniek en karakteristiek cultuurlandschap. Door de ligging langs de Maas en de periodieke overstromingen is er rivierklei afgezet wat bijgedragen heeft aan de bodemvruchtbaarheid. Hier heeft zich een gevarieerd cultuurlandschap ontwikkeld met graslanden, akkers en struwelen. Karakteristiek voor het gebied is het uitgebreide netwerk aan gevlochten doornhagen, welke ooit als perceelafscheiding dienden. Door deze manier van beheren is er een kleinschalige landschapsstructuur ontstaan waar tal van soorten van profiteerden.

Het Maasheggengebied in Noordoost-Brabant heeft sinds 2018 de status van UNESCO MAB (Man and Biosphere). Enkele jaren geleden heeft het Programmteam Maasheggen samen met SBB, provincie Noord-Brabant en IVN een monitoringsproject opgestart. Dit met een tweeledig doel. Enerzijds om enkele soortgroepen beter in beeld te brengen, anderzijds om meer mensen bij dit unieke gebied te betrekken.

Vanuit FLORON is ingezet op de monitoring van planten in bermen en graslanden in het gebied met behulp van vrijwilligers. Hierdoor kan data verzameld worden over de verspreiding en voor- of achteruitgang van planten in het gebied. Door het verzamelen van data over een langere periode wordt inzicht verkregen in hoe soorten het doen in het gebied. Dit maakt het ook mogelijk om bij te sturen, daar waar nodig.

In deze rapportage worden de resultaten van de monitoring van planten in de periode 2022-2025 gepresenteerd.

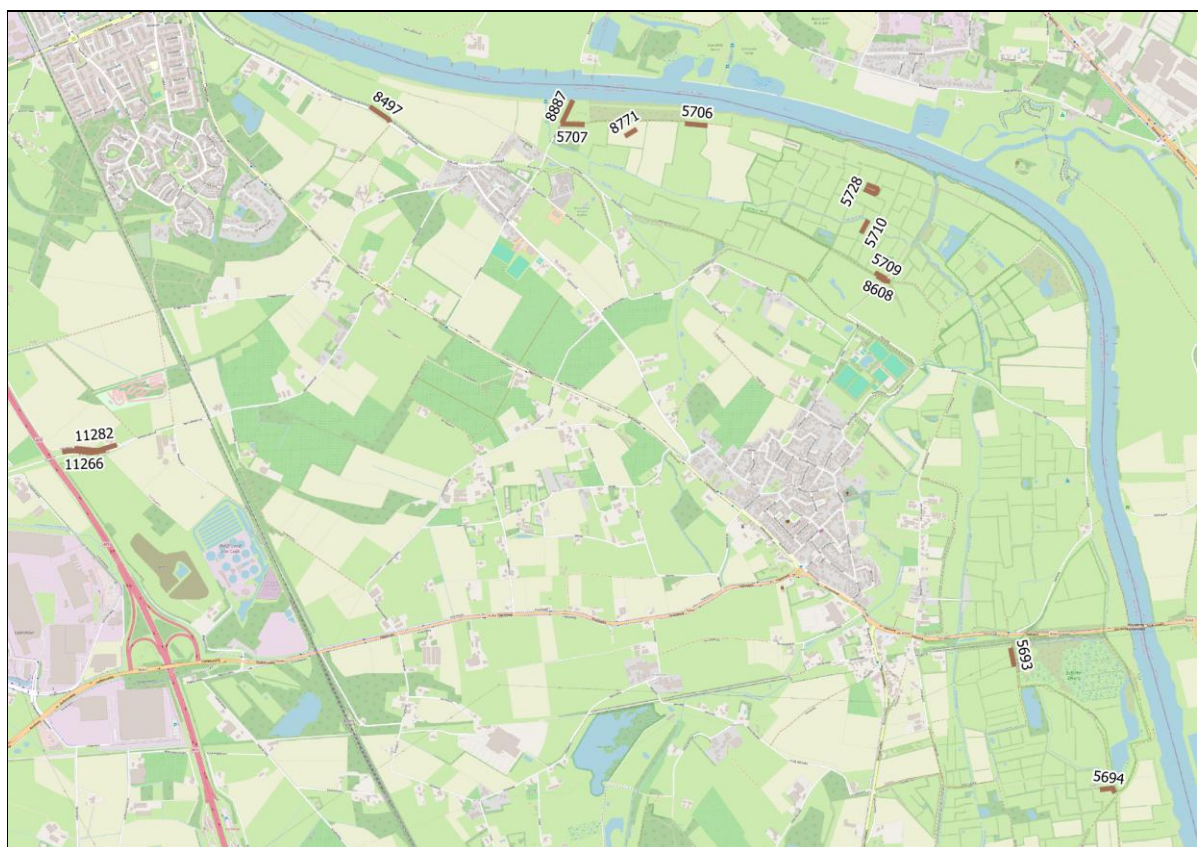
2 Methode

In 2022 is begonnen met monitoren van planten in het UNESCO Maasheggengebied. De veldbijeenkomsten zijn in 2022 en 2023 in het begin van het veldseizoen georganiseerd. Het doel van de bijeenkomsten is het onder de knie krijgen van de Nectarindex-methode voor de monitoring van bermen, graslanden en oevers en daarnaast het opdoen van soortenkennis door de deelnemers. De opnames gemaakt tijdens de veldbijeenkomsten zijn tevens gebruikt in de resultaten.

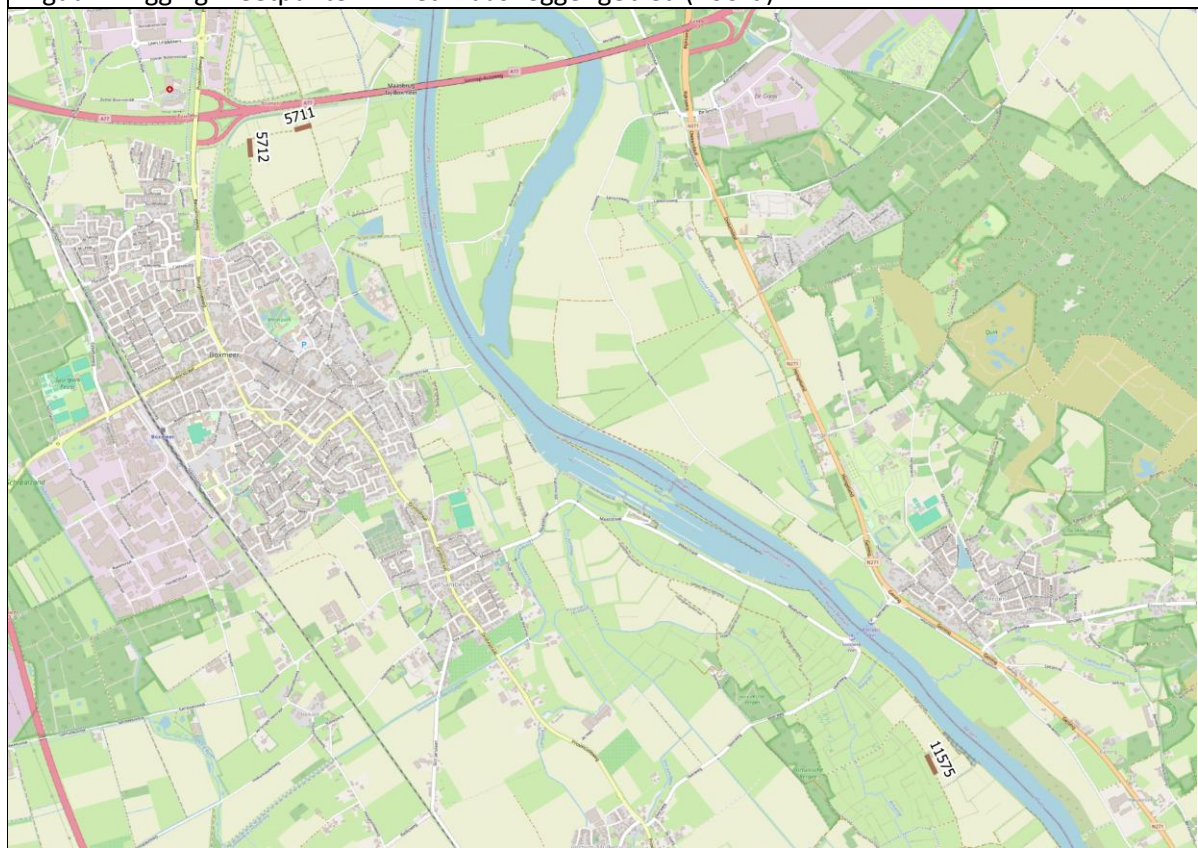
In 2022 zijn meetpunten uitgezet binnen het projectgebied (Figuur 1 en 2). Deze locaties liggen parallel aan monitoringstransecten die eerder zijn uitgezet door de Vlinderstichting. Het heeft de voorkeur dat deze transecten gemonitord worden op het voorkomen van planten. De deelnemers kunnen individueel of als groep een transect reserveren en monitoren, de reservering loopt via de Verspreidingsatlas. Naast deze vooraf gekozen locaties zijn deelnemers vrij om zelf bermen, graslanden of oevers te kiezen om te monitoren. Het actueel aantal meetpunten is te bekijken op de Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/projecten/floron/nectarindex/>.

Tabel 1 Meetpunten in het UNESCO Maasheggengebied

LocatieID	Beschrijving	Type
5693	Kruisstraat	berm
5694	Grasland Hagelkruisstraat	grasland
5706	Veerstraat 1	berm
5707	Veerstraat 2	berm
5709	Oeffelter Meent 1	grasland
5710	Oeffelter Meent 2	grasland
5711	Stokstraatje Boxmeer 1	berm
5712	Stokstraatje Boxmeer 2	berm
5728	Meerkampen	grasland
8497	Odiliadijk (binnenzijde)	berm
8608	Oeffelter Meent berm zandpad	berm
8771	Grasland Veerstraat	grasland
8888	Veerstraat 3	berm
11266	Sint Agathaweg 1	berm
11277	Hapsebaan	berm
11282	Sint Agathaweg 2	berm
11575	Maasheggen algemeen	berm

Figuur 1 Ligging meetpunten in het Maasheggengebied (noord)

Figuur 2 Ligging meetpunten in het Maasheggengebied (zuid)

2.1 Vrijwilligersparticipatie

Binnen het project zijn vele vrijwilligers actief met allerlei soortgroepen, waaronder de vaatplanten. Een brede groep vrijwilligers was aanwezig bij de veldbijeenkomsten in 2022 en 2025. In totaal zijn er vijf vrijwilligers actief geweest bij het monitoren van bermen en graslanden. In totaal zijn er 17 meetpunten die gemonitord moeten worden. De inzet is daarom om in 2026 een groter aantal vrijwilligers in te kunnen zetten.

Vanuit IVN vervulde Rolf Boersma een coördinerende rol in het verbinden van vrijwilligers aan het project. De gerealiseerde resultaten zijn daarmee nadrukkelijk het resultaat van een gezamenlijke inzet van vrijwilligers, IVN, terreinbeheerder Staatsbosbeheer en FLORON.

3 Resultaten

Gedurende de looptijd van het project zijn door de vrijwilligers 14 waarnemingenlijsten verzameld verdeeld over 9 meetpunten (transecten). Niet alle meetpunten zijn al een keer gemonitord. In totaal zijn 129 plantensoorten gevonden (inclusief de waarnemingen op genus-niveau), het aantal soorten per locatie varieert van 8 tot 48. De automatisch berekende nectarindex varieert van 1 (laag) tot 5 (hoog) (zie tabel 2). Een uitsluiting van de gedetailleerde waarnemingenlijsten (2022, 2023, 2024 en 2025) zijn te vinden in bijlage 1.

Tabel 2 Nectarindex, bloemrijksdomscore, nectarproductiescore en aantal soorten per telling in de jaren 2022-2025

PlotID	locatie	jaar	nectarindex	bloemrijksdomscore	nectarproductiescore	aantal soorten
5693	Kruisstraat	2022	5	110	205	8
5694	Hagelkruisstraat	2022	1	13	27	14
5694	Hagelkruisstraat	2023	1	15	29	11
5694	Hagelkruisstraat	2024	1	20	33	17
5694	Hagelkruisstraat	2025	1	17	36	13
5711	Stokstraatje 1	2022	3	104	85	31
5711	Stokstraatje 1	2025	2	51	95	8
5712	Stokstraatje 2	2022	4	122	107	48
8497	Odiliadijk	2024	3	54	127	17
8497	Odiliadijk	2025	1	44	78	20
8888	Veerstraat 1	2024	1	36	53	20
11277	Hapsebaan	2025	5	113	208	29
11282	Sint Agathaweg	2025	3	92	183	27
11575	Maasheggen algemeen	2025	3	73	110	25

Hoe hoger de Nectarindex (op een schaal van 1 tot 5), des te gevarieerder is het bloemaanbod en hoe meer nectar er in potentie gedurende het jaar te halen is voor insecten. Het ingezaaide grasland langs de Kruisstraat scoort het hoogst met een Nectarindex van 5. Ook de berm langs de Hapsebaan scoort de hoogst haalbare score. Het grasland van Staatsbosbeheer bij de Hagelkruisstraat is het vaakst geteld en heeft jaarlijks een Nectarindex-score van 1. De vegetatie in dit grasland bestaat vooral uit grassen en weinig kruiden.

4 Dankwoord

Ten eerste gaat veel dank uit naar alle vrijwilligers die zich binnen dit project hebben ingezet om gegevens te verzamelen over amfibieën binnen het Maasheggengebied. Bijzondere dank gaat ook uit naar Rolf Boersma van het IVN. Daarnaast willen we Staatsbosbeheer hartelijk bedanken voor het vrijmaken van budget voor het uitvoeren van deze opdracht.

Bijlage 1 – Vegetatietabel

PlotID	5693	5694	5694	5694	5694	5711	5711	5712	8497	8497	8888	11277	11282	11575
jaar	2022	2022	2023	2024	2025	2022	2025	2022	2024	2025	2024	2025	2025	2025
nectarindex	5	1	1	1	1	3	2	4	3	1	1	5	3	3
nectarindex_bloemrijksdomscore	110	13	15	20	17	104	51	122	54	44	36	113	92	73
nectarindex_nectarproductiescore	205	27	29	33	36	85	95	107	127	78	53	208	183	110
aantal soorten	8	14	11	17	13	31	8	48	17	20	20	29	27	25
Engels raigras		9		3	1	7		9		9		3	7	
Duizendblad	6							2	10	8		10	7	
Gestreepte witbol		9		10	3			1		8	3	5	4	
Paardenbloem		3	3	2	7	6	1	4	1	1	4		7	
Gewone kroppaar		4		9	3	8		4		8				
Glanshaver					7	7					10		10	
Smalle weegbree						2		3	4	6	3		10	
Scherpe boterbloem		4	3	5	4					2	3	2	4	1
Braam (G)						9	10	9						
Grote brandnetel				3	1			9			4			9
Gewoon struisgras		10		7						7				
Vogelwikke	10					1	1	4	1	1			3	1
Melganzenvoet						9		10						2
Boerenwormkruid								3				8	10	
Rode klaver	8								3	3	2		5	
Bijvoet						9		9						1
Knoopkruid									3	4		10	2	
Witte klaver	9					2		2					6	
Akkerdistel				2		3		1			1		7	4
Gewone glanshaver			2	5						9				
Peen									3			10	3	
Veldgerst		9		7										
Straatgras						3		10				3		
Gewoon jakobskruid									2				5	
Gewone margriet	10											4		
Witte dovenetel							7	3	1		2			
Gewone / Rechte rolklaver												10	3	
Gewone raket						8		5						
Brandnetel (G)			3			10								
Grote vossenstaart		10				1		1						
Hondsdrif				1		2		2			1			6
Sleedoorn		5	1	1	2									3
Rapunzelklokje									7	4				
Herderstasje						5		6						
Akkerwinde									6	5				
Gewone berenklauw			1				3				1		1	5
Grote weegbree						9						1	1	
Fioringras												10		
Fioringras / Hoog struisgras													10	
Valse kamille						4	6							
Zachte dravik		10												
Gele composiet	9								1					
Raaigras (G)			10											
Rolklaver (G)	10													
Grote / Getande weegbree								10						
Varkensgras (G)						10								
Gewoon varkensgras								10						
Ridderzuring		1				1		2		3			1	2
Haagwinde								1						8
Hanenpoot (G)						9								
Kweek		5				3		1						
Gewoon biggenkruid												8	1	
Fluitenkruid						3			1					4
Kruidstiel			2	3	1						1		1	
Steenanjer												8		
Heermoes										8				
Echte kamille						6		2						
Vertakte leeuwentand												4	4	
Struisgras (G)					3			4						
Gele ganzenbloem												7		
Veldzuring			1							2		2	2	
Heggenrank														6
Vijfvingerkruid											6			
Zwarte braam														6
Hazenpootje												6		
Meidoorn (G)														5
Hertshooi (G)													5	
Gestreepte teunisbloem												5		
Gewone melkdistel												1	3	1
Madeliefje									3		1			
Distels	3						1							

PlotID	5693	5694	5694	5694	5694	5711	5711	5712	8497	8497	8888	11277	11282	11575
Klein streepzaad								2		2				
Kleefkruid			1	1				1			1			
Witbol (G)					4									
Hop								4						
Grote x Smalle waterweegbree														3
Korenbloem												3		
Wilde cichorei												3		
Europese hanenpoot								3						
Slangenkruid												3		
Canadese fijnstraal								3						
Gewoon timoteegras / Klein timoteegras				3										
Gewoon timoteegras		1						1		1				
Hondsroos												3		
Melkdistel (G)						1		2						
Vossenstaart (G)			2											
Papegaaienkruid						1		1						
Gele x Reukeloze kamille								2						
Aronskelk (G)						2								
Reigersbek											2			
Gladde witbol								2						
Sint-Janskruid				1							1			
Dovenetel (G)									2					
Akkerkool											2			
Perzikkruid						1		1						
Gewone vlier														2
Ringelwikke			1	1										
Spaanse aak														1
IJle dravik								1						
Klit (G)						1								
Grote klit							1							
Koolzaad														1
Bosrank														1
Weegbreeslangenkruid												1		
Basterdwederik (G)								1						
Kardinaalsmuts (G)														1
Es														1
Hennepnetel (G)														1
Gewone hennepnetel								1						
Kaal knopkruid								1						
Glad walstro												1		
Kompassla								1						
Paarse dovenetel								1						
Kaasjeskruid (G)						1								
Hopklaver								1						
Melkeppe										1				
Veldbeemdgras		1												
Boterbloem (G)									1					
Kruipende boterbloem											1			
Dauwbraam													1	
Krulzuring												1		
Schietwilg			1											
Knopig helmkruid								1						
Dagkoekoeksbloem								1						